

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
СОЦІАЛЬНА ГЕРОНТОЛОГІЯ

(назва освітнього компонента)

Спеціальність: **І7 «Терапія та реабілітація»**
(код та назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: **Фізична терапія, ерготерапія»**

(назва ОПП)

Код компонента в освітній програмі: **ВК 46**
(ОК__ або ВК__)

Рівень вищої освіти: **Перший (бакалаврський)**
(перший (бакалаврський)
або другий (магістерський))

Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
(очна (денна) або заочна)

Рік навчання: **4**

Семестр(и): **7 осінній**

Тип освітнього компонента: **вибірковий**
(обов'язковий чи вибірковий)

Навчальний рік: **2028-2029**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**

Навчальні заняття: **практичні заняття, індивідуальні завдання, СРС**

(лекції/практичні/лабораторні/семінарські заняття/консультації тощо)

Підсумковий контроль: **залік**
(екзамен/диф. залік/залік)

Пререквізити: **анатомія, фізіологія, біофізика, ендокринологія**
(курс предмета загальноосвітньої середньої школи або код(и) компонента(ів) в ОПП)

Кафедра/підрозділ: **кафедра внутрішньої медицини №2 і клінічної імунології та алергології імені академіка Л.Т. Малої**, вулиця Григорія Сковороди, 41, Харків

(назва кафедри, адреса, корпус (за потреби))

Керівник освітнього компонента: к.мед.н., доцент Добровольська Інна Миколаївна,

e-mail: im.dobrovolska@knmu.edu.ua

(ПШБ та email викладача, відповідального за зміст освітнього компонента)

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):

(посилання на сторінку освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ)

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

В даний час посилюється увага до геронтологічної проблематики в контексті усвідомлення статусу літніх як особливої соціальної проблеми. Одним з головних завдань сучасного суспільства є створення умов гідного життя літнім людям, які складають нині п'яту частину населення України. Саме тому соціальна геронтологія як галузь соціальної роботи посідає пріоритетне місце у системі соціального обслуговування України.

МЕТА КУРСУ: є підготовка високопрофесійного соціального працівника для самостійної роботи в будинках-інтернатах для престарілих або як помічника лікаря на територіальній дільниці.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- вивчення біологічної, психологічної та соціальної сутності старіння та старості;
- вивчення соціальних, психологічних та медичних проблем людей похилого та старечого віку;
- визначення вікових змін, що відбуваються в старіючому організмі;
- вивчення особливостей перебігу захворювань різних систем і органів в осіб похилого та старечого віку;
- вивчення методів профілактики цих захворювань;
- ознайомлення з основними принципами фармакотерапії геронтологічних хворих;
- оволодіння навичками догляду за пацієнтами похилого та старечого віку;
- набуття навичок надання екстреної долікарської допомоги при невідкладних станах в геронтології;
- вивчення методів соціальної роботи з людьми похилого віку.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекційних занять (4 год.):

1. Біологія старіння. Загальна геріатрія. Особливості догляду за хворими похилого і старечого віку.
2. Особливості перебігу захворювань системи кровообігу в похилому віці. Артеріальна гіпертонія. Ішемічна хвороба серця. Гострий інфаркт міокарда у хворих похилого віку. Особливості перебігу порушень мозкового кровообігу в похилому віці.
3. Особливості захворювань системи травлення у хворих похилого і старечого віку. Особливості хворіб нирок і сечових шляхів у хворих похилого віку. Основні відмінності хворіб ендокринної системи і порушення обміну речовин в осіб похилого і старечого віку.
4. **Особливості захворювань опорно-рухового апарату в геріатричних хворих.**

Перелік тем практичних занять (8 год.):

1. Геронтологія як наука. Соціальна геронтологія. Психологічні особливості взаємовідносин соціального працівника і хворих похилого віку.
2. Особливості перебігу захворювань у людей похилого і старечого віку: серцево-судинної, бронхо-легеневої систем, захворювань крові та порушень мозкового кровообігу.
3. Особливості перебігу захворювань у людей похилого і старечого віку: травної, сечостатевої, ендокринної систем, захворювань опорно-рухового апарату.
4. Порушення психічної сфери в осіб похилого і старечого віку. Проблеми соціалізації та соціально-психологічної адаптації людей похилого віку. Залік

Перелік тем самостійної роботи студента (52 год.) + Індивідуальні завдання (26 год).

1. Геріатрична допомога в Україні. Будинки-інтернати для престарілих, нормативні документи, що визначають його роботу. Структура будинку-інтернату для престарілих, його функціональні підрозділи, обладнання, джерела фінансування.
2. Поняття старості і хвороби в похилому віці. Метаболізм ліків у старечому організмі.
3. Загальний догляд за хворими похилого і старечого віку. Особливості догляду за хворими похилого віку, які знаходяться на ліжковому режимі.
4. Вплив кліматичних і погодних факторів на старечий організм.
5. Психологічні особливості взаємовідносин соціального працівника і хворих похилого віку.
6. Умови та якість життя людей похилого віку.
7. Вікові зміни у старечому організмі.
8. Особливості перебігу артеріальних гіпертензій в похилому віці.
9. Особливості ішемічної хвороби серця в геріатрії. Інфаркт міокарда в старечому віці.
10. Недостатність кровообігу хворих похилого та старечого віку.
11. Особливості перебігу захворювань бронхо-легеневої системи (бронхіти, пневмонії та емфізема легень) у геріатричних хворих.
12. Хвороби шлунку в осіб похилого і старечого віку.
13. Захворювання печінки і жовчних шляхів у стариків.
14. Пієлонефрити і нефротичний синдром у хворих похилого і старечого віку.
15. Анемії та лейкози у геріатричних хворих.
16. Особливості перебігу цукрового діабету у геріатричних хворих.
17. Ожиріння та виснаження в осіб похилого віку.
18. Атеросклеротична та гіпертонічна енцефалопатії. Особливості перебігу судинних хворіб головного мозку в похилому віці.
19. Хвороба Паркінсона.
20. Порушення психічної сфери в осіб похилого і старечого віку.
21. Хвороби органів зору та слуху у похилому віці.
22. Захворювання опорно-рухового апарату в геріатрії.
23. Проблеми соціалізації та соціально-психологічної адаптації людей похилого віку.
24. Кризи похилого віку. Проблеми втрат та відчуття самотності серед людей похилого віку..

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Методи навчання:

- клінічний (обстеження пацієнтів із кардіальною патологією та підозрою на неї);
- симуляційне навчання (відпрацювання практичних навичок на манекенах, фантомах);
- електронно-інформаційний (презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації, лекції);
- науковий (участь у наукових розробках з дисципліни);
- проблемно-пошуковий – підготовка рефератів, повідомлень;
- інноваційний (ділові професійні ігри, мозковий штурм, Case-метод та ін.)
- контрольний (тести, ситуаційні завдання, оцінка практичних навичок).

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukcziyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються протягом 24 год. Оцінки виставляються в електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbnmnibpcjpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120 – 200 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище) та становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Проводиться у формі заліку.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 72 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА**Базові****Базова**

- I. Соціальна геронтологія: навчальний посібник / І.В. Ковальчук. Чернівці, 2021. 264 с.
- II. Соціальна геронтологія: підручник / Малахова Ж.Д., Лисенко В.І. Херсон: Олді-Плюс, 2021. - 193 с.
- III. Геронтологія в сімейній медицині: у 2-х ч. : Навч. посіб. / за ред. проф. Л.С. Бабінець. – Львів : Магнолія, 2024. – ч.1. 510 с.,ч.2. 478с.
- IV. Актуальні питання геронтології і геріатрії у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти / Ю. В. Вороненко [та ін.] ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П.Л. Шупика, Ін-т сімейн. медицини МОЗ України. - Київ : Заславський О.Ю., 2015. - 528 с..
- V. Медсестринство в геронтології, геріатрії і паліативній медицині: підручник / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська; ред. В. С. Тарасюк. — Київ : Медицина, 2013. — 648 с
- VI. Основи геронтології. Навчальний посібник в 2 ч. Кайдашев І.П., Борзих О.А. Полтава, 2011.- 167с.
- VII. Геріатрія в терапевтичній практиці / Коркушко О.В., Чеботарьов Д.Ф., Колінковський В.Г. Київ: Здоров'я, 1993. 840 с.

Додаткова

- I. Геронтопсихологія. Медико-біологічні та соціально-психологічні аспекти старіння. Навчальний посібник / Павелків Р.В., Харченко Є.М. Київ: «Центр учбової літератури», 2020. – 476 с.
- II. Паліативна та хоспісна медицина: медико-соціальні аспекти / Пасієшвілі Л.М., Заздравнова А.А. «Магнолія». 2023. – 340 с.
- III. Соціальна робота на підприємстві : навч. посібник / Уклад.: Н. М. Коляда // Т. В. Коляда. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. 84 с.
- IV. Соціальна робота: [навч. посіб.] : у 2-х ч. / К.М. Левківський, В.Л. Кулініченко, В.Є. Слушаєнко та ін. К: НТУУ «КПІ», 2011. Ч.2. 384 с.
- V. Лукашевич М.П. Соціальна робота (теорія і практика): [підручник] / М.П. Лукашевич, Т.В. Семігіна. К.: Каравелла, 2011. 368 с.
- VI. Паліативна та хоспісна допомога: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів /; ред.: Ю. В. Вороненко , Ю. І. Губський ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П.Л. Шупика. - Вінниця : Нова Кн., 2017. - 385 с.

В.о. завідувача кафедри внутрішньої медицини №2 і клінічної імунології та алергології імені академіка Л.Т. Малої
Павло КРАВЧУН